

## Civillikums - OTRĀ APAKŠNODAĻA

### Adopcija

**162.** Nepilngadīga bērna adopcija ir atļauta, ja tā ir bērna interesēs.

Nepilngadīgu bērnu var adoptēt, ja pirms adopcijas apstiprināšanas viņš ir atradies adoptētāja aprūpē un uzraudzībā un ir konstatēta bērna un adoptētāja savstarpējā piemērotība, kā arī ir pamats uzskatīt, ka adopcijas rezultātā starp adoptētāju un adoptējamo izveidosies patiesas bērnu un vecāku attiecības. Adoptētāja aprūpē bērnu var nodot ar bāriņtiesas lēmumu uz laiku līdz sešiem mēnešiem atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai adopcijas kārtībai.

*(Trešā daļa izslēgta ar 10.03.2005. likumu.)*

*(12.12.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.03.2005. un 29.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)*

**163.** Adoptētājam jābūt vismaz divdesmit piecus gadus vecam un vismaz astoņpadsmit gadus vecākam par adoptējamo.

Nosacījumu par adoptētāja minimālo vecumu un pieļaujamo adoptētāja un adoptējamā vecuma starpību var neievērot, ja adoptē sava laulātā bērnu. Tomēr arī šajā gadījumā adoptētājam jābūt vismaz divdesmit vienu gadu vecam.

Šā panta pirmajā daļā noteiktos ierobežojumus var neievērot, ja starp adoptētāju un adoptējamo izveidojušās patiesas vecāka un bērna attiecības.

Par adoptētāju nedrīkst būt persona:

- 1) kura sodīta par tīšiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, — neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas;
- 2) kura sodīta par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību, — neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas;
- 3) kura atcelta no aizbildņa pienākumu pildīšanas to nekārtīgas pildīšanas dēļ;
- 4) kurai atņemts audžuģimenes vai viesģimenes statuss, jo tā nav pildījusi attiecīgos pienākumus atbilstoši bērna interesēm;
- 5) kurai ar tiesas spriedumu atņemtas aizgādības tiesības;
- 6) kurai tiesa ir piemērojusi [Krimināllikumā](#) noteiktos medicīniska rakstura piespiedu līdzekļus par nepieskaitāmības stāvoklī izdarītu [Krimināllikumā](#) paredzētu noziedzīgu nodarījumu.

Lai konstatētu piemērotību adopcijai, bāriņtiesa atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai adopcijas kārtībai ne ilgāk kā sešus mēnešus veic adoptētāja ģimenes izpēti.

*(29.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)*

**164.** Laulātie bērnu adoptē kopīgi, izņemot gadījumus, kad:

- 1) adoptē otra laulātā bērnu;
- 2) otrs laulātais atzīts par pazudušu (bezvēsts promesošu);
- 3) *(izslēgts ar 29.11.2012. likumu).*

*(12.12.2002. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)*

**165.** Adoptēt reizē var vairākus bērnus. Adoptējot brāļi (pusbrāļi) un māsas (pusmāsas) nav šķirami. Bērnu interesēs pieļaujama brāļu (pusbrāļu) un māsu (pusmāsu) šķiršana, ja kādam no viņiem ir neārstējama slimība vai ir šķēršļi, kas traucē brāļus (pusbrāļus) un māsas (pusmāsas) adoptēt kopā.

*(29.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)*

**166.** Personas, kas savā starpā neatrodas laulībā, nevar adoptēt vienu un to pašu bērnu.

*(12.12.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2003.)*

**167.** Aizbildnim ir tiesības adoptēt savu aizbilstamo. Adoptējot aizbilstamo, aizbildnis galanorēķinu nodod vienlaikus ar adopcijas pieteikumu bāriņtiesai. Pēc galanorēķina pieņemšanas bāriņtiesa līdz dienai, kad stājas spēkā tiesas spriedums par adopcijas apstiprināšanu, pārstāv adoptējamā tiesības un likumiskās intereses adopcijas jautājumos.

Aizbildni no pienākumu pildīšanas atlaiž pēc tam, kad stāties spēkā tiesas spriedums par adopcijas apstiprināšanu.

*(29.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)*

**168.** Adopciju nedrīkst aprobežot ne ar kādiem nosacījumiem vai termiņiem.

**169.** Ir nepieciešams, lai adopcijai dod savu piekrišanu visi tās dalībnieki:

- 1) adoptētājs;
- 2) adoptējamais, ja viņš ir sasniedzis divpadsmit gadu vecumu;
- 3) adoptējamā vecāki, ja viņiem nav atņemtas aizgādības tiesības;
- 4) aizbildnis.

Māte piekrišanu sava bērna adopcijai nevar dot ātrāk kā sešas nedēļas pēc dzemdībām.

Piekrišanu adopcijai tās dalībnieki bāriņtiesai izsaka personīgi vai arī iesniedz to notariāla akta formā vai ar bāriņtiesā apliecinātu piekrišanu. Piekrišanu adopcijai tās dalībnieki var atsaukt līdz brīdim, kad bērns tiek nodots adoptētāju aprūpē.

Adoptējamā dzīvesvietas bāriņtiesa var lemt par piekrišanu adopcijai, ja:

- 1) aizgādību īsteno tikai viens no vecākiem, bet otrs bez svarīga iemesla liedzas dot atļauju adoptēt;
- 2) adoptējamā vecāks ir nepilngadīgs;
- 3) aizbildnis bez svarīga iemesla liedzas dot atļauju adoptēt.

Bērna adopcijai ir nepieciešams bāriņtiesas lēmums, ka adopcija ir bērna interesēs. Bāriņtiesa, pieņemot lēmumu, noskaidro adoptējamā viedokli, ja vien viņš pats spēj to formulēt, kā arī ņem vērā ziņas par adoptētāju, tai skaitā viņa personību, reliģisko pārliecību, ja tāda ir, mantisko stāvokli, sadzīves apstākļiem, spēju izaudzināt bērnu, kā arī ziņas par adoptējamo, tai skaitā viņa personību, reliģisko pārliecību, ja tāda ir, veselību, priekštečiem.

Pēc ārzemnieka, kuram nav pastāvīgās uzturēšanās atļaujas Latvijā, vai ārvalstīs dzīvojošas personas lūguma bērnu var adoptēt ar atbildīgā ministra atļauju un tikai tad, ja Latvijā nav iespējams nodrošināt bērna audzināšanu ģimenē un pienācīgu aprūpi.

*(29.11.2012. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.01.2013. likumu, kas stājas spēkā 31.01.2013.)*

**170.** *(Izslēgts ar 12.12.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)*

**171.** Adopcija uzskatāma par notikušu, tiklīdz tiesa to apstiprina.

Tiesa var atļaut adoptētājus neierakstīt adoptētā dzimšanas reģistrā kā vecākus, ja šāds adoptētāju lūgums ir pamatots.

Bez adoptētāja piekrišanas ziņas par adopciju līdz bērna pilngadībai nav izpaužamas.

*(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.12.2002. un 10.03.2005. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2005.)*

**172.** Adoptētais kļūst par adoptētāju ģimenes locekli, un adoptētājs iegūst tiesības īstenot aizgādību. Adoptētajam var piešķirt adoptētāju uzvārdu atbilstoši šā likuma [151.panta](#) noteikumiem. Adoptētājs var lūgt adoptējamā uzvārdam pievienot savu uzvārdu, izņemot gadījumus, kad adoptētajam vai adoptējamam jau ir dubults uzvārds.

Ja adoptējamā vārds neatbilst adoptētāja tautībai vai ir grūti izrunājams, adoptējamā vārdu atļauts mainīt vai tam pievienot otru vārdu, izņemot gadījumus, kad adoptējamam jau ir dubults vārds.

Pēc adoptētāju lūguma tiesa var atļaut mainīt arī adoptējamā personas kodu. Aizliegts mainīt adoptējamā dzimšanas datumu.

*(10.03.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2005.)*

**173.** Adoptētais bērns un viņa pēcnācēji attiecībā pret adoptētāju un viņa radniekiem iegūst laulībā dzimuša bērna tiesisko stāvokli kā personiskajās, tā mantiskajās attiecībās.

Ar adopciju bērnam izbeidzas radniecības attiecības ar vecākiem un viņu radniekiem un ar tām saistītās personiskās un mantiskās tiesības un pienākumi pret viņiem.

*(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.12.2002. un 10.03.2005. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2005.)*

**174.** *(Izslēgts ar 10.03.2005. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2005.)*

**175.** Adopciju var atcelt tiesa, ja pilngadīgais adoptētais ar adoptētāju vienojušies par adopcijas atcelšanu. Izņēmuma gadījumā adopciju var atcelt arī tad, ja šādas vienošanās nav, taču pilngadīgais adoptētais pierāda, ka adopcijas rezultātā starp adoptētāju un adoptējamo nav izveidojušās patiesas vecāka un bērna attiecības. Atceļot adopciju, tā izbeidzas ar dienu, kad stāties spēkā tiesas spriedums par adopcijas atcelšanu.

*(29.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)*

**176.** Ar adopcijas atcelšanu tiek atjaunotas radniecības tiesiskās attiecības adoptētajam un viņa pēcnācējiem ar adoptētā bioloģiskajiem vecākiem un viņu radniekiem.

Ja ar adopcijas nodibināšanu adoptētais ir ieguvis adoptētāja uzvārdu vai citu vārdu vai viņam ir mainīts personas kods, tiesa, ja tas ir adoptējamā interesēs, var saglabāt iegūto uzvārdu, vārdu un personas kodu pēc adopcijas atcelšanas.

*(10.03.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2005.)*